

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Андрусь О.І.

канд. пед.наук, доцент НТУУ «КПІ»

Базанова А.С.

студенткаФММ, НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

В даній статті висвітлюються важливі проблеми формування цін на товари та послуги підприємств усіх форм власності в Україні, вказуються напрямки цінової політики, проводиться аналіз ролі держави в процесі становлення ціни і шляхи подолання труднощів та недоліків регулювання ціноутворення. Ціна – фундаментальна економічна категорія, яка означає кількість грошей, за яку продавець згоден продати, а покупець готовий купити одиницю товару. Ціноутворення – це процес встановлення цін на товари та послуги, що пропонуються на ринку. Законодавство про ціноутворення являє собою систему нормативно-правових актів, об'єднаних єдиними предметом і метою.

Ключові слова: ціна, ціноутворення, інфляційні процеси, ціновий механізм.

Вступ. Проблема встановлення і регулювання цін на товари та послуги є однією з провідних в економіці. Основу ціни як економічної категорії становить вартість товару, величина якої визначається суспільне необхідними затратами праці. Разом з тим ціна є вираженням узгодженого продавцем і покупцем грошового або іншого майнового еквівалента, який покупець згоден заплатити за переданий йому товар (роботи, послуги).

Політика ціноутворення є складовою загальної економічної та соціальної політики України і спрямована на забезпечення:

- рівних економічних умов і стимулів для розвитку всіх форм власності, економічної самостійності підприємств, організацій та адміністративно-територіальних регіонів держави;
- збалансованого ринку засобів виробництва, товарів і послуг,
- протидії монопольним тенденціям виробників продукції, товарів та послуг;
- об'єктивних співвідношень у цінах на промислову та сільськогосподарську продукцію, що забезпечує еквівалентність обміну;
- розширення сфери застосування вільних цін;
- підвищення якості продукції;

– соціальних гарантій насамперед для низькооплачуваних та малозабезпечених громадян, включаючи систему компенсаційних виплат у зв'язку зі зростанням цін і тарифів;

– створення необхідних економічних гарантій для виробників;

– орієнтації цін внутрішнього ринку на рівень цін світового ринку.

Постановка задачі. Мета статті – проаналізувати сучасні методи та проблеми державного регулювання цін в Україні. Проаналізувати роль держави в ціноутворчому процесі, представити можливі шляхи подолання труднощів.

Результати дослідження. Стихійне ціноутворення в умовах економічної кризи призводить до інфляційних процесів, зумовлює нездорову конкуренцію, необґрунтоване підвищення цін на товари та послуги.

Процеси національного ціноутворення потребують оптимізації і мають здійснюватися на основі удосконалення правової і законодавчої підтримки з боку держави.

Однак провідний нормативно-правовий акт регулювання процесів національного ціноутворення, Закон України «Про ціни і ціноутворення в Україні», не відображає адекватний правовий механізм, функції та обов'язки державних органів контролю над цінами. Він містить лише норму контролю державних органів над цінами, які несуть відповідальність передбачену Законом України «Про державну податкову службу в Україні»

Нещодавно Україну накрила нова хвиля підвищення цін на паливо товари широкого вжитку, продукти харчування та комунальні послуги. Одна з причин такого підвищення є недосконалість законодавчо-правової бази регулювання ціноутворення, наявність неточностей та подвійного змісту в тлумаченні правових термінів. Держава не забезпечує ефективні умови для формування адекватних цін національної економіки і суб'єкти господарювання трактують законодавство в галузі ціноутворення у вигідну для себе сторону.

Підвищення рівня життя населення є одним з важливих завдань соціально-економічної політики України. Тому на законодавчому рівні повинен бути розроблений та втілений у практику адекватний механізм національного ціноутворення.

Економічна необґрунтованість механізму формування ціни, формальне встановлення цін в межах національної економіки та відсутність економічно обґрунтованої цінової політики зумовлюють дестабілізацію національної економіки, зростання інфляційних процесів та бюджетних витрат, відсутність скоординованої митної та податкової політики. А на рівні підприємства це зумовлює збільшення прибутків не тільки підприємств-виробників, а значною мірою посередників та, відповідно, оптових та роздрібних цін, значні фінансові втрати населення, підприємств та, врешті, банкрутство останніх.

Доцільним є впровадження державної інституції по оперативному моніторингу та контролю над цінами. Особливо це стосується ціноутворення

товарів першої необхідності, які складають «споживчий кошик», лікарських препаратів, житлово-комунальних, транспортних послуг, а також товарів довготривалого використання, особливо доступного житла для всіх категорій населення, побутової техніки, а також доступної якісної освіти. Доцільно також запровадження штрафних санкцій та адміністративної відповідальності за порушення правового законодавства за необґрунтоване підвищення або зниження цін.

Висновки. Таким чином, вдосконалення механізму ціноутворення є одним із провідних факторів виходу з економічної кризи національної економіки, інтенсифікації її розвитку та одним з першочергових завдань держави. Доцільно обґрунтувати та розробити виважені законодавчі рекомендації по контролю за цінотворчими процесами соціально значущих галузей економіки. Законодавче вдосконалення механізму ціноутворення значно знизить необґрунтоване зростання цін всіх сфер економіки, а також підвищить ступінь довіри населення до держави.

Проаналізувавши законодавство в сфері ціноутворення доцільно б внести певні поправки, а саме:

1) правовідносинам властиві такі особливості, що складаються в процесі ціноутворення (коло суб'єктів, зміст правовідносин) і свідчать про їхню господарсько-правову природу. Інститут законодавства про ціноутворення тісно пов'язаний з іншими інститутами як галузей господарства, так і інших. Включення до складу законодавства про ціноутворення нормативно-правових актів міністерств, які регулюють ціноутворення, суперечить офіційному тлумаченню терміну «законодавство», що наведене у рішенні Конституційного Суду України по справі про тлумачення терміну «законодавство» від 09.07.1998 р., і положенням Господарського кодексу України (ст.192), які передбачають, що політика ціноутворення, порядок та застосування цін, повноваження органів державної влади і органів місцевого самоврядування по встановленню і регулюванню цін, а також контроль за цінами і ціноутворенням визначається Законом України «Про ціни і ціноутворення», іншими законодавчими актами.

2) щоб забезпечити системний підхід до ціноутворення потрібно гармонізувати відповідні норми податкового законодавства з законодавством про ціноутворення. Пропонується внести зміни в ст.4.1.6 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», що відносить на валовий дохід суми безповоротної фінансової допомоги, доповнивши її словами «крім сум державних дотацій на покриття збитків від реалізації товарів (робіт, послуг) за державними фіксованими цінами».

3) для досягнення сприяння розвитку конкуренції на ринку та політики протекціонізму пропонується внести зміни в ст.6 Закону України «Про закупівлю товарів, робіт, послуг за державні кошти», яка передбачає умови застосування преференцій у розмірі 10% до ціни національного учасника тендеру за умови, що очікувана сума державної закупівлі буде перевищувати встановлений цим законом мінімум. Підтримка національного виробника в

цьому випадку буде здійснюватися через регулювання обсягу використання вітчизняної сировини і робіт.

4) необхідна уніфікація правових норм, що визначають порядок віднесення на собівартість окремих видів витрат виробника. Пропонується внести наступні зміни у нормативно-правові акти, такі як:

– у Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України №381 від 31.12.99 р., виключивши витрати від браку з переліку інших прямих витрат, які відносяться на собівартість продукції;

– до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28.12.1994 р., включити у валові витрати вартість поліпшень основних фондів, що сприяють підвищенню обсягу виробництва або зменшенню собівартості продукції.

5) на сучасному етапі господарювання ефективність державного регулювання багато в чому залежить від взаємодії центральних та місцевих органів влади. З метою підвищення ефективності управління ціновими механізмами пропонується впровадити подвійне підпорядкування територіальних підрозділів Державної інспекції з контролю за цінами – центральному апарату Державної інспекції з контролю за цінами й обласній державній адміністрації, це надало б можливість враховувати особливості регіонального ринку формуючи регіональної програми соціального й економічного розвитку.

6) можливо створити Агенство з цін в якому функціонувала б Державна інспекція з контролю за цінами. Зобов'язання Агентства полягали б у проведенні моніторингу цін, дослідженні динаміки цін, її причини, підготовка і розробка концепції цінової політики і її реалізація. Державна інспекція з контролю за цінами могла б виконувати функцію органу, який здійснює безпосередній контроль за дотриманням вимог законодавства про ціноутворення усіма господарюючими суб'єктами.

7) обґрунтована необхідність уніфікації санкцій, які застосовуються до порушників законодавства про ціноутворення незалежно від того, чи є правопорушник монополістом. Для цього пропонується виключити підпункт 1 пункту 2 ст. 13 із Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Перелік посилань

1. Рубан К.В., Кондратьев В.А. Проблемы правового обеспечения ценообразования в Украине: учебное пособие / К.В. Рубан, В.А. Кондратьев. - Харьков: 2009. - 387 с.
2. Шкварчук Л.О. Ціни і ціноутворення: навч. посіб. / Л.О. Шкварчук – Київ, 2004. - 460 с.
3. Закону України «Про захист економічної конкуренції»/1 пункту 2 ст. 13
4. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» /від 28.12.1994 р.
5. Закон України «Про закупівлю товарів, робіт, послуг за державні кошти»/ ст.6

Андрусь О.И., Базанова А.С.

ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ В УКРАИНЕ

В данной статье освещаются важные проблемы формирования цен на товары и услуги предприятий всех форм собственности в Украине, указываются направления ценовой политики, проводится анализ роли государства в процессе становления цены и пути преодоления трудностей и недостатков регулирования ценообразования.

Ключевые слова: цена, ценообразование, инфляционные процессы, ценовой механизм.

Andrus O., Bazanova A.

LEGAL ISSUES SOFTWARE PRICING IN UKRAINE

This article highlights the important problems of prices of goods and services to enterprises of all forms of property in Ukraine, specified areas of pricing, the analysis of the state's role in the making for ways to overcome difficulties and disadvantages of pricing.

Keywords: price, pricing, inflation, the price mechanism.

Антошко Т.Р.

асистент НТУУ «КПІ»

ЕКОНОМІЧНО-ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

У даній статті розглянуті економіко-організаційні аспекти корпоративної соціальної відповідальності, визначенні нормативно-правові документи регулювання корпоративної соціальної відповідальності. Запропоновані інструменти вирішення існуючих проблем у сфері корпоративної соціальної відповідальності на промислових підприємствах.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, КСВ, промислові підприємства, нормативно-правова база.

Вступ. Участь підприємницьких структур у соціально-економічному розвитку суспільства є необхідною умовою сталого ведення бізнесу та фактором підвищення стабільності і рівня життя суспільства. Таке твердження впливає з того, що способи жорстокої експлуатації трудових ресурсів не приносять відчутних фінансових результатів, разом з тим